

תוך חצי

האם מגיע לגרוש שלכם חצי מהדירה שרכשתם לפני החתונה? בית המשפט הפתיע לאחרונה וקבע שכן • מדריך נכסים לסיום הנישואים

מאת ליטל זוברוביץקי

רכוש, במיוחד דירה. שופטים אחרים קבעו כי לאחר שנות נישואין רבות זכאית האישה למחצית דירת המגורים השייכת לבעלה מלפני הנישואין. פסיקה זו עשויה, עקרונית, לחול גם במקרים הפוכים, כאשר בני הזוג יגורו בדירה השייכת לאישה מלפני הנישואין, מצייין עו"ד בני דון-יחיא, המתמחה בדיני משפחה.

עו"ד מיכאל טאוביג, המתמחה בדיני משפחה, אומר כי חוק יחסי ממון

חוק יחסי ממון בין בני זוג קובע בסעיף 5 כי רכוש שצבר אחד מבני הזוג לפני הנישואין אינו הופך למשותף אחרי החתונה, ולבן הזוג השני אין חלק בו. כך, לדוגמה, כשארם צבר חסכונות לפני נישואיו, רכש דירה או רכב – כל אלה יישארו שלו אם יתגרשו בני הזוג. אולם חוק לחוד ופסיקת בית המשפט לחוד. "בשנים האחרונות ניתנו פסקי דין הצריכים לעורר עניין אצל מי שעומד להתחתן והוא כבר בעל

הייתה רשומה על שם הבעל בלבד. לאישה הייתה דירה משלה, היא הייתה בעלים של חנות, והיא התייחסה אליהן כאל נכסים שבבעלותה ואף מכרה את זכויותיה בחנות בלא ששייפה את בעלה בכספים שקיבלה. מכל אלה הסיק בית המשפט כי לא התכוונה לש"תף את הבעל בזכויות ובנכסים שהיו בבעלותה. באשר לדירה של בני הזוג, נקבע כי הצדדים לא חיו בהרמוניה וכי הבעל לא התכוון לתת לאשתו חלק כלשהו בדירה. גם אם נערכו שיפוצים בדירה, הם היו בהיקף קטן לצורך השימוש שנעשה בה.

בית המשפט לענייני משפחה הגיע למסקנה כי הנסיבות אינן מצביעות על כוונה לשתף בנכסים, ולכן הדירה שהייתה בבעלות הבעל טרם נישואיו לא הייתה נכס ש"נספג" לנכסי המשותף, והאישה לא הייתה לשותפה בזכויות בו. האישה לא ויתרה ועירערה בעניין הדירה. בית המשפט המחוזי בתל אביב קיבל את ערעורה וקבע כי יש להקנות לאישה את מחצית הזכויות בדירה.

חצי שנה לפני שבני זוג נישאו רכש בן הזוג דירה ורשם אותה על שמו. אחרי 17 שנים הם התגרשו, ובאחרונה קיבל בית משפט לענייני משפחה את בקשת האישה לקבל את מחצית הזכויות על הדירה. זו פסיקה מפתיעה, מכיוון שחוק יחסי ממון קובע כי רכוש שצבר אחד מבני הזוג לפני הנישואין אינו נעשה משותף אחרי החתונה ולבן הזוג השני אין חלק בו. אם כן, אחרי שנות חיים רבות בדירה אחת, ושלושה ילדים משותפים, תקבל האישה את מחצית זכויות הדירה אף שזו נרכשה לפני הנישואין.

במקרה אחר קיבל בית המשפט המחוזי בתל אביב את ערעורה של אישה, שביקשה אף היא לקבל מחצית מזכויות הדירה שגרה בה עם בן זוגה. האישה ובעלה נישאו בסוף שנות ה-70, ויש להם שני ילדים בגירים. בית המשפט לענייני משפחה קבע כי הדירה נרכשה על ידי הבעל לפני הנישואין, ובשנות חייהם המשותפות

עו"ד דון יחיא (בתמונה):
"ההורים יערכו הסכם עם החתן-כלה, שבו ייקבע כי הנכסף המשמש לרכישת הדירה הוא הלוואה שתוחזר להם רק אם יתגרשו הצדדים. עד אז תירשם הדירה על שם בני הזוג"

מבני הווג יתבע למכור את הדירה בעת משבר בנישואין – תתחלק התמורה בשווה. התרומה הכספית המשמעותית של הורי צד אחד לא תובא בחשבון, ולהורים בעלי הלב הרהב לא נותר אלא לאכול את לבם.

אז מה עושים במציאות שבה כמ"עט כל זוג שלישי שנישא מתגרש? "האפשרות המומלצת: ההורים בעלי האמצעים יערכו הסכם עם החתן-כלה, שבו ייקבע כי הכסף המשמש לרכישת הדירה הוא הלוואה שתוחזר להם רק אם יתגרשו הצדדים. עד אז תירשם הדירה על שם בני הווג, וכל עוד יהיו ביחד לא יהיה עליהם להחזיר את הכסף. אפשרות נוספת, טובה פחות: הדירה תירשם ביחסים לא שווים בין הצדדים. הצד שהורי – או שהוא עצמו – הביא יותר כסף, יירשם כבעלים של חלק גדול יותר בדירה. החיסרון של הפתרון הזה הוא, שההסדר הזה עלול להעכיר את שמחת החתונה הממשמת."

יש מקרים שבהם ההורים רושמים את הדירה על שמם ומאפשרים ליל-דים לגור בה.

"נכון, כך עושים הורים כשהם לא מרוצים כל כך מהחתן או מהכלה שלהם. התחושה של בני הווג לא נוחה מהאפשרות הזאת, ובמיוחד כמובן הצד שהדירה רשומה על שם הורי משנהו. לכן זה מצב לא רצוי אם רוצים שהנישואין יתחילו ברגל ימין."

מה אתה מייעץ לזוגות שנישאו ללא הסכם ממון והם גרים בדירת אחד מהם מלפני הנישואין? הרי בזמן החתונה לא ידע בעל הדירה שלי-מים יתעלמו בתי המשפט מחוק יחסי ממון המקנה הגנה לרכוש שלא נצבר בנישואין?

"הייעוץ כאן חייב להיות רגיש: בעל הדירה, החושש שבבוא היום ידרוש שתופו לחיים חלק בדירה, צריך לחזור להסכם ממון שיבטיח את בעלותו ברי-רה. אבל העלאת הנושא אחרי שנות נישואין רבות עשויה לרדרד את יחסי הצדדים. האמור עד כה לגבי דירה שצד אחד הביא עמו לנישואין חל גם על מתנה או ירושה שהגיעו לאחד הצדדים בזמן הנישואין: סעיף 5 לחוק יחסי ממון בין בני זוג קובע כי רכוש זה יהיה שייך רק למקבל המתנה או לירוש. אבל כבר היו מקרים שבהם קבעו בתי משפט כי למרות לשוני הברורה של החוק – קנה בן הווג השני זכויות ברכוש. המסקנה? הסכם ממון מוסיף המון. אפשר לקבוע בו כי מתנות וירושות יישארו תמיד בבעלות הצד שקיבל, כמו גם רכוש מלפני הנישואין."

אם יש להם ילדים משותפים ואלה להם נישואים ראשונים, מציין טאוסיג. עו"ד טאוסיג אומר כי רק באחר-נה פסק בית המשפט לענייני משפחה בחיפה שבית מגורים של אישה נעשה משותף לה ולבעלה נוכח נישואיהם הממושכים אף שהאישה קיבלה את המגרש במתנה מהוריה. פסק הדין אושר גם על ידי בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון. "דין שווה לדירת המגורים ניתן בעניין הזה אף לנכסים אחרים בעלי חשיבות כלכלית של ממש מתוך כלל רכוש הווג. כך, למשל, בתיק שבו ייצגתי את האישה החלקה מניית דן בין בני הווג באופן שווה אף שככל הנראה רכש הבעל את המניה בדין לפני הנישואין", מציין עו"ד טאוסיג.

הסכם ממון מוסיף המון

כדי לעשות סדר במצב החדש, המעסיק זוגות רבים, הפנינו כמה שאלות לעו"ד דון-יחיאל:

האם יחסים זוגיים רעועים יפגעו בטיביו של צד הדורש זכויות ברי-כוש מלפני הנישואין?

עו"ד דון-יחיאל: "בדרך כלל לא יינתן משקל לקשיים בחיי הנישואין. בתי המשפט מביאים בחשבון כי בכל זוגיות יש עליות ומורדות, או כפי שאחד השופטים כתב פעם, 'אין מדובר תמיד בגן של ורדים'. בפסק דין אחד של בית המשפט המחוזי, שאושר בבית המשפט העליון, נקבע כי אם אין סכסוך גלוי בין הצדדים או התבטאות מפורשת של מי מהם ביחס לכוונותיו לשמור לעצמו את הרכוש שהביא עמו לנישואין, יש לראות את הדירה כמשותפת. השני פטים הוסיפו כי כאשר אין לבן הווג השני דירה אחרת, יוצר בעל הדירה מצג כלפי בן הווג כי יוכל לשכון לבטח בדירה וזו תהא רכוש משותף."

האם המסקנה היא שכל זוג צריך הסכם ממון לפני הנישואין?

"לא בהכרח. במיוחד כשאין לצידיים רכוש. לדעתי, עדיף להתחיל את הנישואין כשהחתן המיועד לחש באזוני כלתו דברי אהבה במקום לומר לה: עורך הדין שלי יתקשר לעורך הדין שלך. אבל כן רצוי לפנות לייעוץ מוקדם, בוודאי כאשר לאחד הצדדים דירה או רכוש משמעותי אחר."

מה קורה כשהורי אחד הצדדים מממן לזוג רכישה דירה?

"אכן, לא פעם רק הורים של צד אחד נותנים לצדדים סכום גדול למי-מון דירתם. לרוב נרשמת הדירה על שם שני הצדדים משום שלא נעים לנהל משא ומתן עסקי בימים שלפני הנישואין. מבחינה משפטית, אם אחד

אילוסטרציה: אורנה מורד

נחקק בשנת 1973, והוא חל על זוגות שנישאו אחרי 1 בינואר 1974. "מאז הדיקת החוק חלו בו שינויים, וגם פסקי הדין של בתי המשפט כירסמו בכוונות המקוריות שליו אותם". לדברי עו"ד טאוסיג, הכוונה המוצהרת בחקיקת סעיף 5 לחוק יחסי ממון הייתה שרכוש שקיבל בן הווג במתנה או בירושה או רכוש שנרכש לפני הנישואין לא יהולק בין הצדדים, אלא יישאר אצל בן הווג שירש אותם, קיבל אותם במתנה או שהביא אותם לנישואין.

החוק נשחק עם השנים

במקורה הייתה ההוראה אמורה לחול גם על דירת מגורים שנקנתה על ידי אחד הצדדים ערב הנישואין, ועל פיה יישאר הוא בעליה גם במקרה של גירושין (או מוות). "אולם פסקי הדין של בתי המשפט שחקו את האמור במפורש בסעיף הזה. פסקי דין רבים קבעו שדירת המגורים הופכת למשותפת גם אם רק בן זוג אחד רכש אותה או קיבל אותה לפני הנישואין, וזאת אם הצדדים היו יחד בדירה תקופה ממושכת, ובפרט